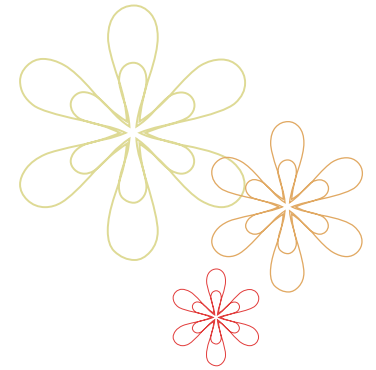


הנסיך של עולם העיצוב

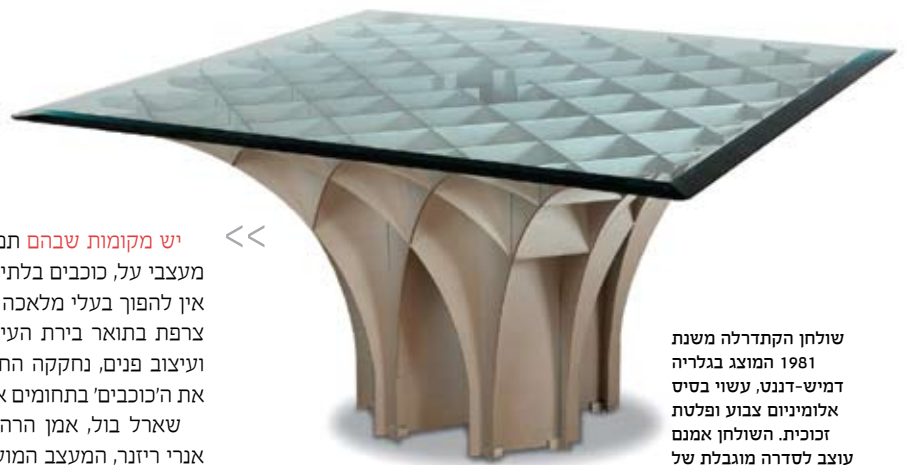


כיסא "לה שאט" משנת 1967 בייצור מחודש על ידי יצרנית הרהיטים ההולנדית ארטיפורט. את הכיסא עיצב בקו יחיד ומתמשך והאמין כי עוצמתו העיצובית תמונה בעיצוב עשוי במשיכת המכחול



המעצב פייר פאולין, אשר הלך לעולמו לפני שנה, יצר במשך יובל שנים בצרפת ונחשב לכוכב-על בארצו. את טביעות אצבעותיו ניתן למצוא בארמון האליזה ובמוזיאון הלובר, ואת יצירותיו ניתן לאתר באוספים של כמה מהמוזיאונים החשובים בעולם. בשנים האחרונות החל שוק אספנות העיצוב הבינלאומי לגלות עניין רב ביצירותיו, ובצדק, לדעת ד"ר דניאלה אוהד

[20]

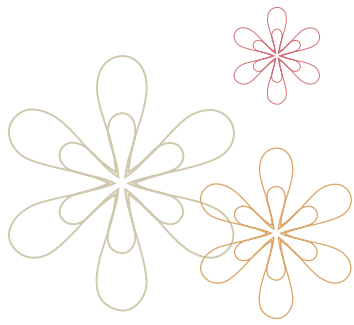


יש מקומות שבהם תמיד יהיה קשה להתחרות בצרפתים. גבינות, באגט, יין בורדו וגם מעצבי על, כוכבים בלתי מעורערים. עוד לפני שנולד המושג מעצב, הצרפתים כבר ידעו אין להפוך בעלי מלאכה לאמני רהיטים ודקוראטורים. במשך מאות השנים שבהן אחזה צרפת בתואר בירת העיצוב והסמכות העליונה בכל מה שקשור בטעם, אופנה, ריהוט ועיצוב פנים, נחקקה החוקה הבלתי כתובה ונבנו ההיררכיות המאוד ברורות המגדירות את ה'כוכבים' בתחומים אלו.

שארל בול, אמן הרהיטים של המלך לואי ה-14, קיבל מעמד אריסטוקראטי וז'אן אנרי ריזנר, המעצב המועדף על המלכה מרי אנטואנט, התקבל בכבוד מלכים באירועים שערכה המלכה בארמון ורסאי. אם יש מעצב צרפתי אחד בן ימינו, שאת מעמדו אפשר להשוות לזה של אמני העל שיצרו את העיצוב של צרפת המלכותית בוורסאי ובפונטבלו, שהגדירו את הסגנונות הדרמטיים ואת הטעם במאות הקודמות ושקיבלו מעמד ממלכתי, הרי הוא, ללא ספק, פייר פאולין, האחד והיחיד, שהלך לעולמו בקיץ האחרון בגיל 81, בעיירה מונטפלייה בדרום-מזרח צרפת.

<<

שולחן הקתדרלה משנת 1981 המוצג בגלריה דמיש-דגנט, עשוי בסיס אלומיניום צבוע ופלטת זכוכית. השולחן אמנם עוצב לסדרה מוגבלת של 30 יחידות אך רק שלושה יוצרו. הבסיס מעוצב על פי הקשתות התומכות של כנסיית נוטר דאם



הגלריסטית סוזאן דמיש, שכבר שנים מייצגת את עבודותיו ההיסטוריות של פאולין בגלריה שלה בניו-יורק וכן בירידי עיצוב ברחבי העולם: "פאולין מעולם לא זיהה את עצמו עם עיצוב הפופ של פנטון, זו תזה שיצרו עיתונאים ושורשיה נעוצים בשימוש ששניהם עשו בצבעי ניאון ובצבעים בוהקים, אך צריך לזכור כי הבחירה בצבעים לא הייתה שלו כי אם של חברת ארטיפורט, היצרנית שעבורה עיצב"

צרפתים", ספד לו הנשיא סרקוזי. כה ממלכתי היה פאולין, כה מזוהה עם המדינה, עד שבראשית שנות השבעים הוזמן לעצב את האגף היוקרתי ביותר במוזיאון הלובר, אגף הדנון, בו שוכנת תמונת המונה לזיה ויצירות מופת אחרות, האגף אליו נוהרים מדי שנה מיליוני מבקרים. פאולין היה פעיל ממש עד מותו; בגיל 80 המופלג, כשבני דורו נופשים במצב של גמלאות, הוזמן על ידי חברת הקריסטל סברובסקי לעצב נברשת שהוצגה בארמון הקריסטל הנוצץ והאגדי של החברה, בסלון הרהיטים במילאנו.

תפקידו של כיסא הוא גם לשעשע

לא בזכות עבודתו עבור ארמון האליזה בנה את תהילתו הבינלאומית, כי אם דווקא בזכות עיצוב תעשייתי: מספר סדרות רהיטים בשלל צבעים בוהקים בצורות של סרטים, פטריות ולשונות, שעיצב עבור יצרנית הרהיטים ארטיפורט. שנים לפני שיוצרים בני ימינו יצרו את הגשר המדובר שבין עיצוב ופיסול, ששברו את המסגרות ביצירות בתחום האדריכלות והעיצוב, פאולין כבר יצר רהיטים פיסוליים בנויים משלדי צינורות מתכת, עטופים שכבות

[<<]



כיסא עם משענות משנת 1959 בייצור ארטיפורט, עשוי צינורות פלדה וריפוד, נמכר בבית המכירות הפומביות רייט בשיקאגו ביוני 2009 ב-\$280

[<<]

המעצב הנפלא והצנוע הזה עסק במשך יובל שנים ביצירה שהיא על קו התפר שבין מודרניזם

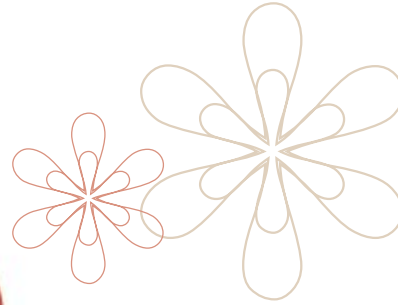
ופוסט-מודרניזם; הוא העריץ את כוחה של התעשייה ליצור תרבות עיצוב עממית ממשית שתשפר את חיי היומיום, ניחן בכישרון יוצא דופן ליצירת תלת מימד והגה עיצוב אישי בעל סטייל ייחודי וצורות מורכבות. פאולין היה, ללא ספק, מן היוצרים הפוריים והמרתקים ביותר במאה העשרים; רהיטים פרי עיצובו נחשבו לפריטי אספנים בצרפת כבר בשנות השבעים, ובשנים האחרונות הם הפכו לבני בית באוספי עיצוב בכל העולם. רהיטיו של פאולין, ובעיקר אלה שיצר במסגרת פרויקט ייחודי של הארגון הלאומי לרהיטים פרויקט שהוקם בשנת 1964 במטרה לעודד שימוש בטכניקות חדשות בייצור רהיטים ועיצוב מקורי בצרפת - נכנסו בשנים האחרונות לאוספי מוזיאונים כמו המוזיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק, ויקטוריה ואלברט בלונדון והמוזיאון לאמנות דקורטיבית בפריז, שאוצריהם הכירו בכוחם לביטוי הלך התקופה ובמיקומו החשוב של פאולין בפנתיאון העיצוב המודרני.

[22]

פאולין היה חביבם של נשיאי צרפת בעידן המלחמה הקרה. בשאיפתו להציג את צרפת כמעצמת עיצוב מודרניסטי, בחר בו הנשיא ז'ורז' פומפידו כמעצב משכן הנשיא בארמון האליזה. בראשית שנות השמונים שב לארמון והפעם הוזמן על ידי פרנסואה מיטראן, שהפקיד בידי האמן שלו את עיצוב הפנים של משרדו. מפרויקט זה נולדו מספר פריטי ריהוט, שאותם עיצב במיוחד עבור ארמון האליזה ושהפכו לקלאסיקה של פוסט מודרניזם. המפורסמים ביניהם הינם ספריית האליזה הנודעת וספת הפאמפקין שעוצבה בהשראת דלעת ענק. לפני שנים אחדות חבר פאולין ליצרנית הרהיטים 'לינייה רוזה' והשיק סדרה מחודשת של פריטי ריהוט אלו. "ופייה של יצירתו ניכרת בכל פינה: החל ממשכן הנשיאות ועד למציאות חיי היומיום של מיליוני

ספה משנת 1970 בייצור ארטיפורט, נמכרה בבית המכירות רייט בשיקאגו ביוני 2009 ב-\$1,600





[<<]

קצף פולימרי ומרופדים בבדי סריג נמתחים וצבעוניים. יש הסבורים כי הייתה זו הטכניקה של ריפוד בבדי סריג, שהייתה תרומתו החשובה ביותר לעיצוב המאה העשרים. "כיסא", הכריז פאולין במשפט המפורסם שהגדיר את משנתו העיצובית, "עליו להיות יותר מסתם אובייקט פונקציונאלי. עליו להיות ידידותי, משעשע וצבעוני". הכיסאות של פאולין יצאו מתוך ההגדרה המסורתית וקיבלו צורניות פיסולית, ורובם עוצבו אף ללא ארבע רגליים. פאולין נולד בפריז בשנת 1927 ויצר הדים ראשונים בשנת 1952, כשעיצב רהיטים בפוליאסטר וריפוד לאטקס עבור חברת הרהיטים טונט, הידועה בעידוד עיצוב חדשני בחומרים ניסיוניים. הייתה זו תקופת שפל בתולדות העיצוב הצרפתי. בשנות החמישים איבדה צרפת את מקומה כיצרנית משמעותית של עיצוב משובח ומקורי, שכן בעידן שאחרי מלחמת העולם השנייה המסר של העיצוב הצרפתי היה עממי, סוציאלי והתעשייה כולה נרתמה למשימה נעלה זו ברוח התקופה. פייר פאולין היה חלוץ עיצוב פוסט מודרני משובח, יוצר שעיצבו לא נראו שייכים לא לקפיטריה ואף לא לאוניברסיטה או למפעל. הערצתו למעצבים האמריקאים בני זמנו, הזוג צ'ארלס וריי אימס, ניכרה בעבודתו. הוא יצר ריהוט שהיה גם פיסולי וגם פונקציונאלי, בעל פשטות מינימליסטית ועם זאת מסוגנן, רענן ומקורי. ההשוואה בין עבודותיו של פאולין לאילו של ורנר פנטון הדני כבר הפכה לסוג של קונצנזוס בקרב עיתונאים העוסקים בתקופה זו בעיצוב. שאלתי את הגלריסטית סוזאן דמיש, שזמה שנים מייצגת את עבודותיו ההיסטוריות של פאולין בגלריה שלה בניו יורק וכן בירידי עיצוב ברחבי העולם, על הקשר שבין פאולין לוורנר פנטון הדני. "פאולין מעולם לא זיהה את עצמו עם עיצוב הפופ של פנטון, זו תזה שיצרו עיתונאים ושורשיה נעוצים בשימוש ששניהם עשו בצבעי ניאון ובצבעים בוהקים. אך צריך לזכור", היא מדגישה, "כי הבחירה בצבעים לא הייתה שלו, כי אם של חברת ארטיפורט, היצרנית. פאולין ראה את עצמו יותר כממשיך דרכם של צ'ארלס וריי אימס ושל ג'ורג' נלסון האמריקאים, והזדהה עם המשימה לשינוי חברתי באמצעות עיצוב יותר מאשר עם מעצבי הפופ דוגמת פנטון".

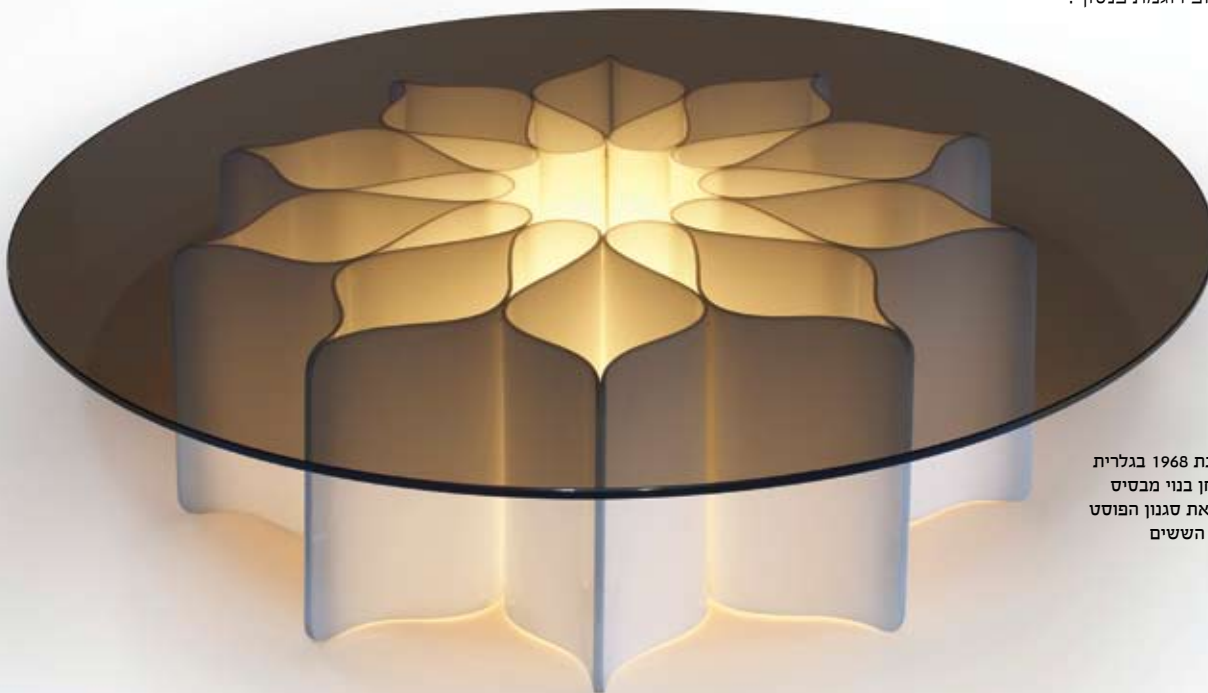
[24]



כסא הפטריה בייצור מחודש על ידי יצרנית הרהיטים ההולנדית ארטיפורט משנת 1963. פייר פאולין אמר עליו: "כיסא פשוט, פונקציונלי, צבעוני וידידותי"

רהיטיו של פאולין הם אפיק השקעה נפלא לאספנות עיצוב, ומשתלבים היטב באוספי עיצוב המאה העשרים ובעיצוב פנים מודרני. אם עד התקופה הממש אחרונה הם היו מצויים באוספים צרפתיים בלבד, לאחרונה הם החלו לעורר עניין בשוק הבינלאומי. בעוד סדרות הרהיטים שעיצב עבור ארמון האליזה ואשר יוצרו בסדרות מוגבלות נמכרות במחירים ההולכים ומאמירים עד לסכומים של עשרות אלפי דולרים, הרי שהרהיטים שעיצב עבור ארטיפורט בשנות השישים והשבעים נמכרים במחירים זמינים ואף מצחיקים. מחיריהם כה זמינים, עד כי הם נמוכים בהרבה ממחיריהם של אותם פריטים המיוצרים כיום על ידי החברה. רהיטי ארטיפורט נמכרים במכירות פומביות במחירים של מאות דולרים ולעתים אף עשרות דולרים, בעוד שאותם רהיטים מן הייצור החדש נמכרים פי עשרה או יותר.

הכתבת היא חוקרת ומרצה בתחום תולדות העיצוב וכן עוסקת ביעוץ לאספנות פרטית
 daniellaohad@gmail.com



שולחן האליזה משנת 1968 בגלריית דמיש-דנט. השולחן בנוי מבסיס עם תאורה ומשקף את סגנון הפוסט מודרניזם של שנות השישים